

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Випуск 9

Харків
2016

Мамєдінова - Гончаренко Емілія

МЕТАМОРФОЗ ЗЕМЛЯНКИ ЗВИЧАЙНОЇ *Pelobates fuscus* В ЛАБОРАТОРНИХ УМОВАХ

Науковий керівник – д-р.б.н., професор Л. П. Харченко

Земноводні – це перша група хребетних, що в процесі еволюції вийшли на сушу, проте їх розмноження й розвиток відбуваються у прісній воді. Протягом усього життя або на стадії пуголовка земноводні обов'язково пов'язані з водним середовищем, оскільки їхні яйця не мають оболонки, що захищали б їх від висихання. Дорослі особини для нормальної життєдіяльності потребують постійного зволоження шкіри, тому живуть лише поблизу водойм або в місцях з високою вологістю.

Актуальною є проблема створення оптимальних умов для утримання в лабораторних умовах цих тварин на різних стадіях онтогенезу. У наш час актуальність цієї проблеми посилюється у зв'язку з забрудненням багатьох водойм – звичайних місць існування земноводних. Дорослих особин, або пуголовків, розвиток яких відбувався в штучних умовах, можна в подальшому розселяти в природні водойми, що зумовить збереження біорізноманіття екосистем. Земноводні – важлива ланка в ланцюгах живлення тварин, які мешкають у вологих районах суші та у водних біоценозах. Дана робота була присвячена вивченню особливостей метаморфозу безхвостих *Anura* земноводних *Amphibia* у лабораторних умовах на прикладі землянки звичайної *Pelobates fuscus*.

Наші дослідження метаморфозу Землянки звичайної *P. fuscus* в лабораторних умовах показали, що розвиток *P. fuscus* дещо відрізняється від розвитку інших видів безхвостих земноводних. Суттєві зміни під час розвитку пуголовків відмічені на стадії формування зачатків задніх кінцівок. Щільність популяції пуголовків у акваріумі є домінуючим фактором, що впливає на швидкість росту й розвитку пуголовків. Оптимальними умовами для ефективного розвитку пуголовків є невелика їх чисельність у акваріумі – 2, 3 особини на 1 літр води.

Оптимальна температура води в акваріумі повинна бути 17 – 20 °С. Лінійні параметри тіла у пуголовків *P. fuscus* змінювалися нерівномірно. Найбільш інтенсивний ріст спостерігався на 26-й – 41-й стадіях, коли відбувався розвиток задніх кінцівок. Інтенсивність знижується в період редукції личинкового ротового апарату і появи передніх кінцівок. У лабораторних умовах термін розвитку і метаморфозу значно скоротився, майже на місяць.

Отже, оптимальні умови для перебігу метаморфозу у *P. fuscus* – це наявність чистої води в акваріумі, регулярне годування з урахуванням будови ротового апарату, який відрізняється на різних етапах метаморфозу, дотримання температурного і світлового режиму в акваріумі та регуляція чисельності популяції.

Могильна Юлія

ОСОБЛИВОСТІ ВИГОДОВУВАННЯ ПТАШЕНЯТ МУХОЛОВКИ- БІЛОШИЙОЇ (*Ficedula albicollis* Temm.) НА ТЕРИТОРІЇ НАВЧАЛЬНО- СПОРТИВНОГО ТАБОРУ «ГАЙДАРИ»

Науковий керівник – к.б.н., доц. Чаплигіна А.Б.

Мухоловка білошия в Харківській області населяє листяні, змішані ліси, бори, від віку яких залежить щільність гніздування – чим вони старші, тим більша кількість дупел. На сьогодні мухоловка білошия належить до звичайних гніздових видів, але місцями трапляється дуже рідко (Савинська, 2013). В нормальних умовах тривалість перебування